

NEWSLETTER SWI NR 113/2014

30 czerwca 2014

Komendant powiatowy Policji za szybko zawiesił policjanta w czynnościach służbowych

Komendant powiatowy Policji po otrzymaniu faksem z prokuratury rejonowej informacji o wydaniu postanowienia o przedstawieniu podległemu mu funkcjonariuszowi zarzutu popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego, zgodnie z art. 39 ust. 1 Ustawy o Policji zawiesił policjanta w czynnościach służbowych na okres 3 miesiące, nadając rozkazowi rygor natychmiastowej wykonalności, określając termin rozliczenia się z obowiązków oraz realizacji zadań i czynności służbowych na 7 dni od daty doręczenia rozkazu.

Od powyższej decyzji policjant złożył odwołanie do komendanta wojewódzkiego Policji, w którym wskazał, że w czasie wydania decyzji przez komendanta powiatowego Policji nie doszło do przedstawienia mu przez prokuratora zarzutu popełnienia jakiegokolwiek przestępstwa. Organ II instancji utrzymał w mocy decyzję organu I instancji.

Policjant, korzystając ze swoich uprawnień, złożył następnie skargę do WSA zarzucając zaskarżonemu rozkazowi m.in. naruszenie art. 39 ust.1 Ustawy o Policji poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wydanie przez prokuratora postanowienia o przedstawieniu zarzutu jest tożsame z wszczęciem postępowania karnego przeciwko funkcjonariuszowi. Skarżący, powołując się na treść art. 39 ust.1 Ustawy o Policji wskazał, że policjanta zawiesza się w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego, co reguluje art. 313 §1 KPK.

Wojewódzki Sąd Administracyjny po rozpoznaniu sprawy uznał, że skarga zasługuje na uwzględnienie i uchylił decyzję komendanta wojewódzkiego Policji. Z treści wydanego przez sąd uzasadnienia wyroku wynika, iż zawieszenie policjanta w czynnościach służbowych w oparciu o art. 39 ust. 1 Ustawy o Policji jest możliwe w razie wszczęcia przeciwko policjantowi postępowania karnego, czyli tej fazy postępowania, która toczy się przeciwko osobie. Faza ta zaczyna się z chwilą wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów, przy czym „wydanie” postanowienia to sporządzenie i ogłoszenie postanowienia oraz przesłuchanie podejrzanego.

*Policjanta, który popełnił przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, można zawiesić na okres 3 miesiące dopiero po sporządzeniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów, niezwłocznym ich ogłoszeniu i przesłuchaniu w charakterze podejrzanego **

**art. 39 ust. 1 Ustawy o Policji*

**Wyrok SN z 24.06.2013r. - sygn. akt V KK 453/12*

Źródło	Wyrok WSA - sygn. akt III SA/Gd 60/14
Opracowała	Newsletter SWI nr 11 KWP w Gdańsku kom. Małgorzata Paklarska - Wydział Kadr i Szkolenia KWP w Gdańsku; tel. 74-15-257
Załączniki	Wyrok WSA sygn. akt III SA/Gd 60/14

Zgłoszenie

Sygn. akt III SA/Gd 60/14

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku
w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia WSA Alina Dominiak (spr.)
Sędziowie:	Sędzia NSA Anna Orłowska Sędzia WSA Bartłomiej Adamczak
Protokolant	starszy sekretarz sądowy Anna Zegan

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2014 r.
sprawy ze skargi [REDAKCYJA]
na decyzję Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku
z dnia 25 listopada 2013 r. nr [REDAKCYJA]
w przedmiocie zawieszenia w czynnościach służbowych

1. uchyla zaskarżoną decyzję,
2. zasądza od Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku na rzecz skarżącego [REDAKCYJA] kwotę 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność
Zegan
Sekretarz Sądowy

Uzasadnienie

Rozkazem personalnym nr [REDAKTOWANO] wydanym w dniu 30 października 2013 r. Komendant Powiatowy Policji [REDAKTOWANO], działając na podstawie art. 6f, art. 39 ust. 1, art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r., Nr 287, poz. 1687 ze zm.), zawiesił [REDAKTOWANO] w czynnościach służbowych na okres 3 miesięcy, nadając rozkazowi rygor natychmiastowej wykonalności oraz określił termin rozliczenia się z obowiązków oraz realizacji zadań i czynności służbowych na 7 dni od daty doręczenia rozkazu.

W uzasadnieniu organ wskazał, że w dniu 30 października 2013r. do Komendy Powiatowej Policji [REDAKTOWANO] wpłynął telefonogram z Prokuratury Rejonowej [REDAKTOWANO], sygn. akt [REDAKTOWANO]. [REDAKTOWANO] zawiadamiający o wydaniu postanowienia o przedstawieniu funkcjonariuszowi Policji [REDAKTOWANO] zarzutu z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Jak wynika z treści przesłanego dokumentu Prokurator Prokuratury Rejonowej [REDAKTOWANO] przedstawił funkcjonariuszowi zarzuty popełnienia przestępstw z w/w przepisów kodeksu karnego, tj. przestępstwa umyślnego, ściganego z oskarżenia publicznego. Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o Policji policjanta zawieszają się w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego. Jest to czynność obligatoryjna i uzasadnia wydaną decyzję. Nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności podyktowane było dobrem służby.

W odwołaniu od ww. decyzji [REDAKTOWANO], powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w sprawie o sygn. akt V KK 453/12, wskazał, że instytucję wszczęcia postępowania przeciwko konkretnej osobie reguluje art. 313 § 1 k.p.k., z którego wynika, że postanowienie o przedstawieniu zarzutów należy sporządzić, ogłosić podejrzanemu i przesłuchać go. Tymczasem w czasie ogłaszania decyzji Komendanta Powiatowego Policji [REDAKTOWANO] nie doszło do przedstawienia mu zarzutu popełnienia jakiegokolwiek przestępstwa przez prokuratora. Wskazał, że nie posiada wiedzy kiedy zostało sporządzone postanowienie o przedstawieniu mu zarzutów popełnienia przestępstwa, kto dokonał

jego sporządzenia i jakie konkretnie czyny są mu zarzucane. Nie wynika to także z zaskarżonej odwołaniem decyzji. Organ przed wydaniem decyzji winien był wpierv ustalić, czy doszło do przedstawienia funkcjonariuszowi zarzutów popełnienia przestępstwa.

Komendant Wojewódzki Policji w Gdańsku rozkazem personalnym nr [REDAKTOWANE] z dnia 25 listopada 2013r., wydanym na podstawie art. 39 ust. 4 ustawy o Policji, w zw. z § 3 ust. 2 pkt 3 i § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 lipca 2002 r. w sprawie trybu zawieszania policjantów w czynnościach służbowych przez przełożonych utrzymał w mocy decyzję organu pierwszej instancji.

W uzasadnieniu organ odwoławczy podał, że przesłanką faktyczną zawieszenia policjanta w czynnościach służbowych jest fakt wydania w dniu 30.10.2013r. przez Prokuratora Rejonowego [REDAKTOWANE] postanowienia o przedstawieniu zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Zarzucony policjantowi czyn stanowi przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, dlatego zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o Policji, zawieszenie funkcjonariusza było obligatoryjne.

Zawieszenie w czynnościach służbowych [REDAKTOWANE] zostało uzależnione od sytuacji prawnej policjanta, która zmieniła się z datą wydania przez prokuratora postanowienia o przedstawieniu zarzutu popełnienia przestępstwa, albowiem postępowanie przygotowawcze z fazy „in rem” (w sprawie) przekształciło się w postępowanie „in personam” – tj. przeciwko osobie. Tym samym zaistniały przesłanki określone w art. 39 ust. 1 ustawy o Policji, bowiem policjanta zawiesza się w czynnościach służbowych w razie wszczęcia „przeciwko niemu” postępowania karnego(...). Wskazując na doktrynę i orzecznictwo organ podał, że określona osoba uzyskuje status podejrzanego w momencie wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów i od tej chwili postępowanie przygotowawcze zostaje skierowane przeciwko imiennie określonej osobie (in personam). Natomiast dla organu podejmującego decyzję o zawieszeniu w czynnościach nie ma znaczenia, czy funkcjonariusz miał świadomość, kiedy zostało sporządzone postanowienie o przedstawieniu zarzutów w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przeciwko jego osobie, a także czy miał świadomość, jakie konkretnie czyny są mu zarzucane.

Organ zgodził się ze stroną, że w treści zaskarżonego rozkazu personalnego organ I instancji błędnie wskazał (niezgodnie ze stanem faktycznym), że Prokurator

przedstawił policjantowi zarzut popełnienia przestępstwa, jednak w kontekście treści art. 39 ust. 1 ustawy o Policji uchybienie to nie miało wpływu na podjętą decyzję. Podstawą zawieszenia policjanta jest bowiem wszczęcie przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego. Natomiast przesłuchanie policjanta w charakterze podejrzanego nie jest okolicznością warunkującą podjęcie przez przełożonego właściwego w sprawach osobowych decyzji o zawieszeniu w czynnościach służbowych.

Trzymiesięczny okres zawieszenia odsunięcia policjanta od wykonywania obowiązków służbowych znajduje uzasadnienie w uzyskanych w sprawie materiałach, ma na celu wyjaśnienie sytuacji prawnej funkcjonariusza oraz pozwala na dokonanie oceny zdarzenia w kontekście możliwości dalszego korzystania przez funkcjonariusza z uprawnień policjanta.

W skardze do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku na powyższą decyzję ~~Stanisław P.~~ wniósł o uchylenie rozkazów personalnych (decyzji) organów obu instancji.

Zaskarżonemu rozkazowi zarzucono naruszenie:

- art. 7, art. 77 § 1 oraz art. 80 k.p.a., poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy oraz błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy;
- art. 107 § 3 k.p.a., poprzez lakoniczne i w konsekwencji niewłaściwe uzasadnienie rozkazu personalnego;
- art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że wydanie przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej Gdańsk - Śródmieście w Gdańsku postanowienia o przedstawieniu zarzutu z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. jest tożsame z wszczęciem postępowania karnego przeciwko funkcjonariuszowi,
- § 4 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 lipca 2002 r. w sprawie trybu zawieszania policjanta w czynnościach służbowych przez przełożonych z powodu uchybienia terminu na wydanie decyzji od złożonego odwołania.

Skarżący powołując treść art. 39 ust. 1 ustawy o Policji wskazał, że policjanta zawiesza się w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego. Instytucję wszczęcia postępowania przeciwko konkretnej osobie reguluje art. 313 § 1 k.p.k. Odnosząc się do poglądów przyjętych

treści
ię.

w orzecznictwie podał, że wszczęcie postępowania przeciwko osobie należy utożsamiać nie tylko ze sporządzeniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów, ale również ze spełnieniem dodatkowych przesłanek wynikających z art. 313 § 1 k.p.k., w postaci ogłoszenia tego orzeczenia, jak i przesłuchania podejrzanego. Zatem wszczęcie postępowania przeciwko osobie następuje z momentem wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów (art. 71 § 1 k.p.k.), przy czym z uwagi na treść art. 313 § 1 k.p.k. pojęcie „wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów” obejmuje jego sporządzenie, niezwłoczne ogłoszenie oraz przesłuchanie podejrzanego. Decyzja o zawieszeniu funkcjonariusza w czynnościach ma charakter konstytutywny, a zatem istotny jest stan faktyczny i prawny z daty jej podjęcia, a nie z jakiegokolwiek daty przed przekształceniem postępowania „w sprawie” w postępowanie „przeciwko osobie”. Skarżącemu przedstawiono zarzut popełnienia przestępstwa dopiero w dniu 12 listopada 2013 r.

W ocenie skarżącego utrzymanie w mocy decyzji organu pierwszej instancji wynika z niezrozumienia przez organ odwoławczy różnicy w prawnym znaczeniu pojęć „wydanie postanowienia” i „wszczęcie postępowania przeciwko osobie”. Organ obie te sytuacje potraktował równorzędnie, mimo że mają one inne znaczenie. Skarżący zarzucił ponadto brak właściwego uzasadnienia decyzji organu pierwszej instancji, szczególnie co do okresu zawieszenia, przekroczenie przez organ odwoławczy terminu 7 dni do rozpatrzenia odwołania, a także niedbałość w sporządzaniu decyzji, skutkującą omyłkami.

W odpowiedzi na skargę Komendant Wojewódzkiej Policji w Gdańsku wniósł o jej oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1 § 1 i 2 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269 ze zm.) sądy administracyjne sprawują wymiar sprawiedliwości przez kontrolę działalności administracji publicznej pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Z kolei w myśl art. 134 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2012r., poz. 270 ze zm.) sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy nie będąc jednak związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tj. Dz. U z 2011 r., Nr 287, poz. 1687 ze zm.) , zwanej dalej „ustawą”, policjanta zawieszają się w czynnościach służbowych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego - na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.

Przywołany przepis wyraźnie obliguje do zawieszenia policjanta w czynnościach służbowych, ale dopiero w sytuacji, gdy dochodzi do wszczęcia postępowania karnego przeciwko policjantowi, czyli „przeciwko osobie”. Podkreślenia wymaga, że taki sposób rozumienia tego przepisu jest niewątpliwym dla organu odwoławczego, co wprost wynika z zaskarżonej decyzji (postępowanie przygotowawcze z fazy „in rem” (w sprawie) przekształciło się w postępowanie „in personam” – tj. przeciwko osobie).

Istotne w tej sytuacji jest, w jakim momencie dochodzi do wszczęcia postępowania karnego przeciwko osobie. W ocenie Sądu przepisu art. 39 ust. 1 ustawy o Policji nie można wyklądać i stosować w oderwaniu od tego, w jaki sposób kwestia ta jest rozumiana w procedurze karniej.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 czerwca 2013 r. sygn. akt V KK 453/12 orzekł, że „dla przyjęcia, że nastąpiło przekształcenie postępowania z fazy in rem w fazę in personam, niezbędne jest łączne spełnienie 3 warunków: sporządzenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów, jego niezwłoczne ogłoszenie i przesłuchanie podejrzanego, oczywiście, o ile nie skorzysta on z prawa do odmowy składania wyjaśnień oraz gdy nie wystąpią sytuacje wskazane w art. 313 § 1 in fine k.p.k.” (publ. system informacji prawnej LEX nr 1341289).

Wspomniany przepis art. 313 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. nr 89, poz.555 ze zm.) stanowi, że jeżeli dane istniejące w chwili wszczęcia śledztwa lub zebrane w jego toku uzasadniają dostatecznie podejrzenie, że czyn popełniła określona osoba, sporządza się postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłasza je niezwłocznie podejrzanemu i przesłuchuje się go, chyba że ogłoszenie postanowienia lub przesłuchanie podejrzanego nie jest możliwe z powodu jego ukrywania się lub nieobecności w kraju.

Przepis art. 71 § 1 k.p.k. stanowi natomiast, że za podejrzanego uważa się osobę, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo której bez wydania takiego postanowienia postawiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego.

W postanowieniu z dnia 24 kwietnia 2007 r. sygn. akt IV KK 31/07 Sąd Najwyższy stwierdził, że „wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów nie można utożsamiać z jego sporządzeniem, gdyż wydanie postanowienia oznacza zarazem jego uzewnętrznienie. Aby postanowienie to zostało uznane za wydanie, czyli prawnie skuteczne, niezbędne jest kumulatywne spełnienie 3 warunków: sporządzenie postanowienia, jego niezwłoczne ogłoszenie i przesłuchanie podejrzanego” (publ. system informacji prawnej LEX nr 262649).

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że zawieszenie policjanta w czynnościach służbowych w oparciu o art. 39 ust.1 ustawy o Policji jest możliwe w razie wszczęcia przeciwko policjantowi postępowania karnego , czyli tej fazy postępowania , która toczy się przeciwko osobie. Faza ta zaczyna się z chwilą wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów, przy czym „wydanie” postanowienia to sporządzenie i ogłoszenie postanowienia oraz przesłuchanie podejrzanego.

W tej sytuacji organ odwoławczy błędnie przyjął- uznając prawidłowo możliwość wydania decyzji w oparciu o art. 39 ust. 1 ustawy dopiero w fazie postępowania „in personam”, że , mimo braku przedstawienia skarżącemu zarzutów, postępowanie karne weszło już w taką fazę. Organ odwoławczy wadliwie utożsamiał sporządzenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów z jego wydaniem, przez co błędnie przyjął, że doszło do wszczęcia przeciwko skarżącemu postępowania karnego . Naruszenie przez organ odwoławczy prawa materialnego (art. 39 ust. 1 ustawy) doprowadziło do wadliwego utrzymania w mocy decyzji organu pierwszej instancji w oparciu o art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a.

Podkreślenia wymaga, że organ odwoławczy wiedział z treści odwołania, że w momencie sporządzania odwołania skarżącemu nie przedstawiono jeszcze zarzutów. Organ ten w tej sytuacji powinien ustalić, jaki jest aktualny stan faktyczny i czy doszło, po wydaniu decyzji przez organ pierwszej instancji, do spełnienia wszystkich przesłanek pozwalających na przyjęcie, że wobec skarżącego „wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów”.

Skarżący w skardze podał, dołączając odpis załącznika do protokołu przesłuchania podejrzanego z tego dnia, że zarzuty przedstawiono mu 12 listopada 2013 r.

Organ odwoławczy wydał swą decyzję w dniu 25 listopada 2013 r., czyli po przesłuchaniu skarżącego w charakterze podejrzanego. Ustalenie rzeczywistego stanu faktycznego istniejącego w dniu wydania przez organ odwoławczy decyzji pozwoliłoby na wydanie decyzji w oparciu o art. 138 § 1 pkt 2 k.p.a. i określenia prawidłowej daty, w jakiej zawieszenie skarżącego w czynnościach służbowych było możliwe.

W tej sytuacji Sąd na podstawie art. 145 §1 pkt 1 lit. a) i c) p.p.s.a. orzekł jak w sentencji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy organ będzie miał na uwadze powyższe wskazania i treść obowiązujących przepisów prawa.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 200 i 205 § 2 p.p.s.a.

Na oryginale właściwe podpis

Za zgodność

Jędrzej

Sekretarz Sądowy